

Lesbrief

Groep 3 en 4

Harmen van Straaten

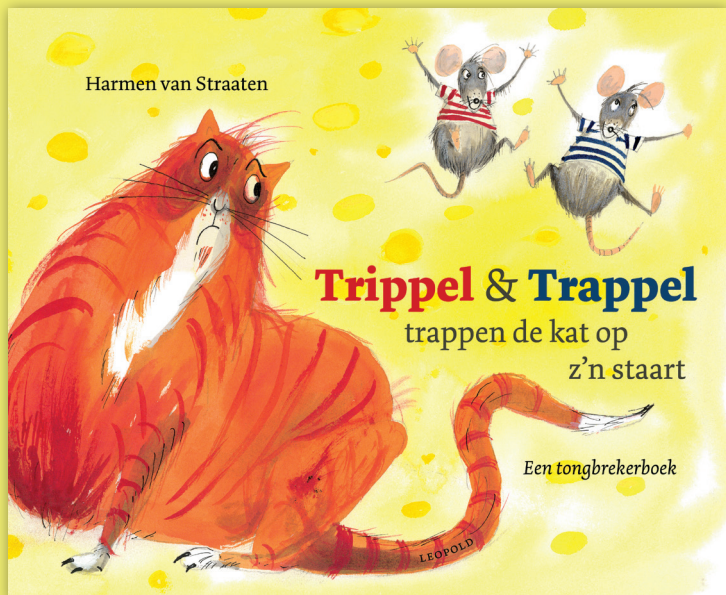

Trippel & Trappel

trappen de kat op
z'n staart

Een tongbrekerboek

Lesbrief

Trippel en Trappel trappen de kat op z'n staart

Schrijver en tekenaar

Harmen van Straaten

Thema's

avontuur, taalspelletjes, spreekwoorden en gezegden

Introductie

- Laat de voorkant van het boek zien en noem de titel. Je ziet twee vrolijk springende muizen, een kat die verstoort opkijkt en een gele achtergrond die lijkt op kaas met gaten. Waar denken de kinderen dat het boek over zal gaan?
- Wijs ook op de ondertitel: 'Een tongbrekerboek'. Wat zou de schrijver daarmee bedoelen?
- Lees dan de achterplattekst voor. Waarschijnlijk snappen de kinderen hierdoor wat tongbrekers zijn. Het is best lastig om de zin 'Trippel trappelt achter Trappel de trap op en Trappel trappelt Trippel achterna' uit te spreken zonder over de woorden te struikelen!

Tijdens het lezen

Illustraties

Lees dan het verhaal een keer voor. Laat tijdens het voorlezen de illustraties zien en stel af en toe een vraag over wat er te zien is.

- Welke ruimtes zie je in het huis? (Het trappenhuis/ de gang, de speelkamer, de bovenverdieping.)
- Wat valt je op aan het huis? (Het is er stoffig en vies, en er staan schoonmaakspullen. Er wonen een heleboel muizen. De speelkamer/slaapkamer is wel heel schoon en netjes.)
- Wie zouden volgens jou de bewoners van het huis kunnen zijn? (Een gezin met een kind.)

Personages

Trippel en Trappel bedenken een plan om de kaas die op de kast ligt, te pakken te krijgen. Ze zijn samen steeds aan het overleggen over hoe ze dat het beste kunnen doen. De muizen hebben allebei een eigen rol in het verhaal.

- Hoe zou je Trippel omschrijven? En wat weet je over Trippel? (Trippel is een enthousiaste plannemaker. Hij heeft wilde ideeën en denkt eerst aan zichzelf. Hij probeert Trippel voor zijn karretje te spannen. Trippel is voorzichtiger. Hij heeft er geen zin in om lastige klusjes op te knappen voor Trappel. Uiteindelijk kiest hij ervoor om het samen te doen.)
- Kun je aanwijzen wie Trippel is en wie Trappel? Hoe weet je dat? (Trappel is de muis met het rood gestreepte shirtje. Hij is steeds druk aan het gebaren. Trippel staat er afwachtend en nadenkend bij. Je kunt het ook zien in de tekst: de naam Trappel is rood gedrukt, Trippel is blauw gedrukt.)

Tongbrekers

In de tekst komen verschillende tongbrekers voor. Hebben de kinderen al eerder van tongbrekers gehoord? Het zijn zinnen die lastig uit te spreken zijn, vooral als je zo'n zin heel snel probeert te zeggen. Vaak struikel je dan over de letters en dit klinkt grappig.

- Lees het verhaal nog een keer voor. Laat de kinderen steeds een hand opsteken als ze een tongbreker horen. Waarom is deze zin een tongbreker? Laat de kinderen dit zelf ervaren door de zin een paar keer snel achter elkaar te herhalen. (Bijvoorbeeld: *Trippel trippelt achter Trappel de trap op, en Trappel trappelt Trippel achterna; Sluwe Sjaantje sloeg de slome slager; Wie de kaas de baas is, die de baas van de kaas is; De bakker snijdt zeven scheve sneetjes brood*)
- Wat valt de kinderen op aan de zinnen? (Vaak beginnen de woorden met (bijna) dezelfde beginletters (klinkers), of veel woorden in een zin rijmen.)

Spreekwoorden en gezegdes

Sta ook stil bij de spreekwoorden en gezegdes die in de tekst voorkomen.

- Weet een van de kinderen al wat een spreekwoord is? (Een vaste zin die bijna iedereen kent met een waarheid of wijsheid erin.) Bepreek enkele spreekwoorden en gezegdes. Wie weet wat ze betekenen? (Voorbeelden: Achter de wolken schijnt de zon. De appel valt niet ver van de boom. Als de kat van huis is, dansen de muizen op tafel. Liefde maakt blind.)
- Vaak wordt in spreekwoorden iets anders gezegd dan er wordt bedoeld. In het spreekwoord 'de muren hebben oren' wordt niet bedoeld dat er echte oren

uit de muur steken, maar dat je niet te hard moet praten als je iemand een geheim vertelt, omdat anderen meeluisteren.

Doe-opdrachten

Tongbrekers

De tekst zit vol woordspelletjes. Laat de kinderen in groepjes hun eigen tongbrekers bedenken.

- Wie kan een zin bedenken met zo veel mogelijk woorden die rijmen op 'muizen'? Laat ze eventueel ter inspiratie eerst met zijn allen een zo lang mogelijke rijmketting maken: de kinderen noemen steeds om de beurt een ander rijmwoord totdat ze er geen meer kunnen bedenken.
- Wie kan een zin bedenken met zo veel mogelijk woorden die beginnen met de letter 'd'? Help ze op weg door ze een dier te laten bedenken met een 'd' dat iets doet met een 'd' (Bijvoorbeeld: *De dromerige duizendpoot deed een dol dansje met een dikke duif*). Een zin met een andere beginletter kan natuurlijk ook.

Zeven sneetjes brood

- Aan het slot van het verhaal vertelt Trappel dat hij sneetjes brood op tafel heeft zien liggen. Laat de kinderen in tweetallen een plan verzinnen voor Trippel en Trappel om de sneetjes brood van tafel te pikken zonder dat de kat hen te pakken krijgt. Laat ze daarbij rekening houden met hoe Trippel en Trappel in het verhaal doen en reageren.
- Eventueel kunnen ze hier een kort toneelstukje van maken. Als ze het opvoeren, raden de andere kinderen wie Trippel speelt en wie Trappel.

Spreekwoorden

- In spreekwoorden wordt vaak iets anders gezegd dan er wordt bedoeld. Laat de kinderen een tekening maken van een spreekwoord of gezegde waarin ze precies tekenen wat er wordt gezegd. Bijvoorbeeld een muur met oren of een kat die in een bak zit. Dit mag een spreekwoord zijn dat in het verhaal voorkomt, of een ander spreekwoord dat ze kennen, noem een paar voorbeelden. Hang de tekeningen op in de klas of op de gang en laat de andere kinderen (of ouders) raden welk spreekwoord er is getekend.

De kinderkamer

- Laat de tekening van de kinderkamer zien. Laat de kinderen bedenken en in een woordweb opschrijven van wie deze kamer is. Wat zijn de hobby's van het kind dat hier woont? Hoe oud is het ongeveer? Laat ze ook bedenken hoe het kind heet. Ze schrijven de naam in het midden van het woordweb.

Tekst lesbrief: Marije van der Schaaf

